

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi
marietta.keravuori-rusanen@om.fi

Viite Oikeusministeriön työryhmän lausuntopyyntö 6.9.2018
VN/637/2018, (OM 7/41/2017) OM038:00/2017

LAUSUNTO RANGAISTUSLUONTEISIA HALLINNOLLISIA SEURAAMUKSIA KOSKEVAA YLEISTÄ LAINSÄÄDÄNTÖÄ VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN MIETINTÖLUONNOKSESTA

Aluehallintovirastojen valtakunnallinen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue (HAKE), joka toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä, on koonnut lausunnon niiden vastausten perusteella, joita aluehallintovirastot ovat toimittaneet HAKElle mietintöluonnoksen johdosta.

Yleiset kommentit

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueiden elinkeinovalvonnan taholta on tuotu esiin, että työryhmän esittämään mietintöluonnokseen ja sen 3 lukuun, jossa on esitetty hallinnollisten sanktioiden sääntelyperiaatteet, ei ole huomauttamista.

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueiden sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden piiristä on todettu, että mietintöluonnos on laadittu hyvin ja siinä huomioitu aiemmin annetut lausunnot. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella ei ole kovinkaan paljon tilanteita, joissa rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia olisi käytettävissä. Hallinnolliset seuraamukset eivät ole rangaistusluonteisia ja jäävät sääntelyn ulkopuolelle.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden (työsuojeluviranomainen) toimesta on kommentoitu, että asiaan ei ole lisättävää eikä muutettavaa.

2.1. Yleislainsäädännön tarpeen arviointi

Työryhmä on päätenyt saamansa palautteen perusteella arvioon, ettei hallinnollisia sanktioita koskevalle yleislainsäädännölle ole ainakaan toistaiseksi riittäviä perusteita ja edellytyksiä. Elinkeinovalvonnan taholta on todettu, että samaa mieltä voidaan olla siitä mietintöluonnoksessa todetusta seikasta, että yleislainsäädännön tasolla voi olla vaikea ratkaista hallinnollisiin sanktioihin liittyviä lainsäädäntötarpeita siten, että asianomaisen erityislainsäädännön määrä vähenisi ratkaisevasti. Asian aikaisemmassa lausuntovaiheessa mm. elinkeinovalvonnan piirissä on jossain määrin kannatettu yleislainsäädäntöä. Viranomaislausunnot ovat tässä suhteessa yleensäkin jakaantuneet kahtaalle mietintöluonnoksessa todetun mukaisesti.

3.2. Hallinnollisen sanktion nimike

Mietintöluonnoksessa on esitetty hallinnollisen sanktion määrittelyä. Tähän liittyen voidaan todeta, että aluehallintoviraston elinkeinovalvontayksikön tehtäviin näyttää liittyvän rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia eli hallinnollisia sanktioita vain siltä osin kuin laissa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä on säädetty rikemaksusta ja seuraamusmaksusta. Mietintöluonnoksen perusteella hallinnollisia sanktioita ovat seuraamusmaksut, joihin sisältyvät mm. rikemaksut, sekä kurinpitorangaistus. Sen sijaan esimerkiksi luvan peruuttaminen ja toiminnan kieltäminen ovat hallinnollisia seuraamuksia eivätkä hallinnollisia sanktioita. Näin ollen pääosa aluehallintovirastojen elinkeinovalvontayksiköiden valvontatoimintaan liittyvistä seuraamuksista on hallinnollisia seuraamuksia, joita työryhmän työ ei sinänsä koske.

Aluehallintovirastojen alkoholihallinnon lupaviranomainen voi määrätä alkoholilain säännösten vastaisesta toiminnasta seuraamusmaksun, joka on mietintöluonnoksessa määritelty rangaistusluonteiseksi hallinnolliseksi maksuksi.

Yleisesti ottaen on hyvä, että hallinnolliset seuraamukset ja rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset eli hallinnolliset sanktiot määritellään selkeästi.

3.3. Hallinnollisten sanktioiden tyypillinen käyttöala

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueiden piiristä todetaan, että myös sosiaalialalle tulee määrittää rikosoikeudellinen sanktio siten kuin se on käytettävissä myös terveydenhuollossa toimimisesta ilman lupaa. Samoin toivotaan rikosoikeudellisesti rangaistavaksi myös luvattomana sosiaalihuollon ammattihenkilönä toimiminen samalla tavalla kuin se on rikosoikeudellisesti rangaistavaa myös terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta.

3.5. Itsekriminointisuoja

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueiden piiristä on nostettu esiin, että itsekriminointisuoja koskevat sääntelyperiaatteet selkiyttävät tilannetta suhteessa valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuksiin. Mietintöluonnoksen perusteella valvontaa koskevan säännöksen nojalla saatua tietoa ei saa käyttää todisteena rikosta koskevassa asiassa. Tämä on ollut käytännössä epäselvä tilanne.

3.6. Selvitysvastuu ja näyttövelvollisuus

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueiden taholta on todettu, että hallinnollisten sanktiomaksujen tulee olla niin suuria, että ne koetaan ennaltaehkäisevinä myös suurissa yrityksissä.

Hallintojohtajan sijainen,
yksikön päällikkö

Yleishallintolakimies

Lauri Latva-Aijö

Anne Bäckman